

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pracownik do spraw ubezpieczeń (431202)

Pracownicy do spraw statystyki, finansów i ubezpieczeń

**Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie
za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pracownik do spraw ubezpieczeń (431202)

Pracownicy do spraw statystyki, finansów i ubezpieczeń

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pracownik do spraw ubezpieczeń (431202)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [455]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce (źródło): <https://pixabay.com/pl/photos/biznesu-transakcja-laptop-praca-2884023>
[dostęp: 31.10.2018]

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący	3
2. OPIS ZAWODU	4
2.1. Synteza zawodu	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)	5
2.4. Wymagania psychofizyczne	6
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie	7
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	8
2.7. Zawody pokrewne	9
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	9
3.1. Zadania zawodowe	9
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Obsługiwanie klientów w zakresie ubezpieczeń	9
3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Administrowanie dokumentacją ubezpieczeniową i posprzedażową	12
3.4. Kompetencje społeczne	13
3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu	13
3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji	14
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO	14
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	14
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	15
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	16
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie	17
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	17
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	18
7. SŁOWNIK POJĘĆ	19
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	19
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	21

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Pracownik do spraw ubezpieczeń 431202

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Agent ubezpieczeniowy.
- Pracownik do spraw finansów i ubezpieczeń.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 431202 Statistical, finance and insurance clerks.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja K – Działalność finansowa i ubezpieczeniowa.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie PO KL (2011-2013) „Rozwijanie zbioru krajowych standardów kompetencji zawodowych wymaganych przez pracodawców”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu do spraw walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspercki:

- Aleksandra Dombrowska – agent ubezpieczeniowy w PZU S.A., Gdańsk.
- Przemysław Franaszczyk – Insecuro Ubezpieczenia, Radom.
- Katarzyna Mirkowska – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Joanna Woźniczka – PBS sp. z o.o., Sopot.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Małgorzata Domańska-Plichta – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Magdalena Jackman – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Ryszard Pieńkowski – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Sebastian Stefański – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Daria Świsulska – PBS sp. z o.o., Sopot.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Alicja Wysocka – PKO BP S.A., Koszalin.
- Magdalena Rożek – STU Ergo Hestia, Sopot.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Bogdan Grzybowski – Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Warszawa.
- Ewa Kawczyńska-Kiełbasa – Zespół Szkół nr 1 im. Jakuba Stefana Cezaka w Zgierzu, Zgierz.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Pracownik do spraw ubezpieczeń zawiera umowę ubezpieczenia w imieniu towarzystwa ubezpieczeniowego¹⁰ i obsługuje klienta w zakresie zawartych umów.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Pracownik do spraw ubezpieczeń jest osobą do pierwszego kontaktu z klientami indywidualnymi, przedstawicielami małych i średnich firm, klientami strategicznymi oraz przedstawicielami jednostek użyteczności publicznej.

Pracownik do spraw ubezpieczeń może wybrać i specjalizować się w jednej z trzech podstawowych gałęzi ubezpieczeń:

- ubezpieczenia majątkowe¹⁴,
- ubezpieczenia komunikacyjne¹³,
- ubezpieczenia na życie¹⁵.

Może również sprzedawać kilka rodzajów ubezpieczeń jednocześnie.

Ważnym zadaniem pracownika do spraw ubezpieczeń jest zbadanie potrzeb ubezpieczeniowych klienta, a następnie doradzanie mu w zawarciu korzystnego ubezpieczenia. Pracownik do spraw ubezpieczeń obsługuje również klientów strategicznych oraz jednostki użyteczności publicznej (np. szkoły).

Jest to zawód o charakterze usługowym. Zatrudnienie można znaleźć między innymi w agencjach i multiagencjach⁶ ubezpieczeniowych, przedsiębiorstwach brokerów ubezpieczeniowych³, w salonach samochodowych lub bezpośrednio w zakładach ubezpieczeń.

Sposoby wykonywania pracy

Pracownik do spraw ubezpieczeń wykonuje zadania, polegające m.in. na:

- przygotowywaniu oferty ubezpieczenia,
- pośredniczeniu w zawieraniu umów ubezpieczenia,
- zawieraniu umów ubezpieczeniowych,
- obsłudze klienta w zakresie posiadanego ubezpieczenia,
- wprowadzaniu zmian w systemach informatycznych dotyczących danych klienta oraz zakresu ubezpieczenia,
- sprzedaży różnych rodzajów ubezpieczeń, np.:
 - ubezpieczenia majątkowe, np. ubezpieczenie domu¹¹, ubezpieczenie działki letniskowej¹²,
 - ubezpieczenia komunikacyjne, np. odpowiedzialność cywilna posiadacza pojazdu mechanicznego⁷,

- ubezpieczenia podróże¹⁶,
- ubezpieczenia na życie,
- ubezpieczenia rolne dotowane¹⁷ przez państwo.

Ponadto pracownik do spraw ubezpieczeń:

- wystawia dokumenty ubezpieczeniowe,
- analizuje potrzeby klientów,
- pomaga klientom w wyborze ubezpieczenia,
- doradza w wyborze różnego rodzaju ubezpieczeń,
- pomaga w uzyskaniu odszkodowania,
- dba o interesy klientów,
- tworzy i aktualizuje bazy klientów.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2 i 3.3. Kompetencje zawodowe.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Podstawowym miejscem pracy **pracownika do spraw ubezpieczeń** są pomieszczenia biurowe pracodawcy przeznaczone do indywidualnej pracy, a także do spotkań z klientami, pozwalające na nieskrępowaną i niezakłóconą rozmowę. Pracuje najczęściej w pozycji siedzącej, przed ekranem komputera, zazwyczaj w pomieszczeniach klimatyzowanych, dobrze oświetlonych oraz wyposażonych w sprzęt biurowy.

Praca może być wykonywana również w biurach otwartych typu „open space”. Ponadto pracownik może wykonywać pracę w terenie, dokonując wizytacji w miejscu zamieszkania, przebywania lub prowadzenia działalności gospodarczej przez klienta.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Pracownik do spraw ubezpieczeń w swojej działalności zawodowej wykorzystuje różnego rodzaju maszyny, urządzenia i narzędzia. Mogą to być m.in.:

- komputer z oprogramowaniem biurowym oraz programami dziedzinowymi⁸ umożliwiającymi przygotowywanie ofert ubezpieczenia,
- oprogramowanie dedykowane do pracy z klientami ubezpieczeniowymi, do przeglądania zasobów internetu, wysyłania i odbierania poczty elektronicznej, komunikowania się na odległość i inne,
- drukarki, skanery i inne urządzenia biurowe,
- telefon,
- faks,
- samochód.

Organizacja pracy

Pracownik do spraw ubezpieczeń, w zależności od miejsca pracy, wykonywanych zadań zawodowych i liczby zatrudnionych osób, może pracować indywidualnie lub zespołowo. Jeżeli jest zatrudniony w zakładzie ubezpieczeniowym lub multiagencji, zazwyczaj pracuje w systemie jednozmianowym w stałych godzinach. Osoby wykonujące pracę w ramach własnej działalności gospodarczej samodzielnie zarządzają czasem pracy, który jest uzależniony od terminów spotkań z klientami.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Osoba wykonująca czynności na stanowisku **pracownika do spraw ubezpieczeń** narażona jest na szereg zagrożeń psychofizycznych, np.:

- wielogodzinna praca w pozycji siedzącej obciąża kręgosłup i układ mięśniowy,
- praca pod presją czasu i częste kontakty z wymagającymi klientami wywołują stres psychiczny,
- pokonywanie dużych odległości samochodem wpływa ujemnie na układ kostno-stawowy oraz niesie niebezpieczeństwo wypadków komunikacyjnych.

2.4. Wymagania psychofizyczne

Dla osoby wykonującej zawód **pracownik do spraw ubezpieczeń** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna wydolność fizyczna,
- sprawność układu kostno-stawowego,
- sprawność układu mięśniowego,
- sprawność narządów równowagi,
- sprawność narządu wzroku,
- sprawność narządu słuchu;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- zmysł równowagi,
- ostrość słuchu,
- ostrość wzroku,
- rozróżnianie barw,
- zręczność palców,
- spostrzegawczość;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność koncentracji uwagi,
- podzielność uwagi,
- dobra pamięć,
- uzdolnienia organizacyjne,
- rozumowanie logiczne,
- łatwość wypowiadania się w mowie i piśmie,
- zdolność podejmowania szybkich i trafnych decyzji,
- zdolność motywowania,
- zdolność analizowania i systematyzowania złożonych problemów,
- zdolność nawiązywania kontaktu z ludźmi,
- zdolność rozwiązywania konfliktów;

w kategorii cech osobowościowych

- gotowość do pracy w szybkim tempie,
- gotowość do współdziałania,
- gotowość do tworzenia i podtrzymywania sieci kontaktów,
- operatywność i skuteczność,
- odporność emocjonalna,
- samodzielność,
- samokontrola,
- systematyczność,
- dyspozycyjność,

- odporność na działanie pod presją czasu,
- kontrolowanie własnych emocji,
- wysoka kultura osobista,
- miła aparycja,
- rzetelność,
- dokładność,
- dbałość o jakość pracy,
- wytrwałość i cierpliwość,
- zainteresowania ekonomiczne.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.4. Kompetencje społeczne; 3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Praca w zawodzie **pracownik do spraw ubezpieczeń** pod względem wydatku energetycznego należy do prac lekkich. Wymagany jest dobry ogólny stan zdrowia.

Przeciwwskazaniami do wykonywania zawodu mogą być znaczne dysfunkcje wzroku, słuchu, poważne wady wymowy oraz niska odporność na stres.

W przypadku niepełnosprawności fizycznej utrudnione mogą być podróże służbowe, często występujące w tym zawodzie. Nie dotyczy to jednak spraw prowadzonych w biurze i na odległość.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Pracownik do spraw ubezpieczeń powinien posiadać wykształcenie średnie ogólne lub średnie zawodowe o profilu związanym z ekonomią lub marketingiem (np. w zawodzie technik rachunkowości lub technik ekonomista).

Wykształcenie wyższe ekonomiczne posiadają zwykle pracownicy do spraw ubezpieczeń pełniący funkcje kierownicze, czyli zarządzający zespołem lub będący kierownikami biura, w którym pracują różne zespoły do spraw ubezpieczeń.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

W zawodzie **pracownik do spraw ubezpieczeń** wymagane są zezwolenia na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej wydawane przez Komisję Nadzoru Finansowego⁴ (KNF).

Ponadto pracodawcy zazwyczaj preferują:

- posiadanie tytułu i dyplomu technika rachunkowości lub technika ekonomisty,
- posiadanie świadectw potwierdzających kwalifikacje uzyskane po ukończeniu odpowiednich kwalifikacyjnych kursów zawodowych, spełnieniu wymagań formalnych i zdaniu egzaminu organizowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne:
 - AU.36 Prowadzenie rachunkowości (w zawodach pokrewnych technik rachunkowości i technik ekonomista),
 - AU.65 Rozliczanie wynagrodzeń i danin publicznych (w zawodzie pokrewnym technik rachunkowości),
 - AU.35 Planowanie i prowadzenie działalności w organizacji (w zawodzie pokrewnym technik ekonomista),

- suplementy Europass do świadectw i dyplomów (w języku polskim i angielskim), wydawane na prośbę zainteresowanego przez Okręgowe Komisje Egzaminacyjne,
- posiadanie tytułu i dyplomu licencjata lub magistra uzyskanych na kierunku ekonomia,
- posiadanie certyfikatów potwierdzających odbycie szkoleń podnoszących jakość i znajomość procedur obsługi klienta ubezpieczeniowego,
- posiadanie prawa jazdy kategorii B,
- posiadanie zaświadczenia o niekaralności wymaganego przy podpisywaniu umowy agencyjnej z firmą ubezpieczeniową (przy zatrudnieniu na etacie zaświadczenie nie jest wymagane),
- posiadanie certyfikatu z rozpoznawania autentyczności znaków pieniężnych¹⁹,
- posiadanie certyfikatu znajomości przynajmniej jednego języka obcego na poziomie podstawowym,
- posiadanie udokumentowanej znajomości i doświadczenia w posługiwaniu się edytorami tekstu i arkuszami kalkulacyjnymi.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Pracownik do spraw ubezpieczeń może kształtować swoją ścieżkę rozwoju zawodowego:

- aplikując na stanowiska w zawodach pokrewnych, np. specjalisty do spraw ubezpieczeń majątkowych i osobowych, specjalisty do spraw ubezpieczeń zdrowotnych,
- ubiegając się o awans na stanowiska np.: liderów zespołów, kierowników, ekspertów ds. ubezpieczeń,
- zakładając własną działalność gospodarczą i wykonując zawód agenta ubezpieczeniowego¹ lub brokera ubezpieczeniowego.

Praca w zawodzie pracownik do spraw ubezpieczeń wymaga ciągłego doskonalenia oraz podnoszenia kwalifikacji z zakresu m.in.:

- znajomości rynku ubezpieczeń,
- produktów ubezpieczeniowych,
- zmiany prawa ubezpieczeniowego,
- technik sprzedaży ubezpieczeń.

Pracownik do spraw ubezpieczeń swoje kwalifikacje może podnosić m.in. na:

- kursach i szkoleniach branżowych,
- studiach I i II stopnia na kierunkach np.: finanse i rachunkowość, zdrowie publiczne, prawo i administracja,
- studiach podyplomowych z zakresu np.: ubezpieczeń, doradztwa finansowego i ubezpieczeniowego, pośrednictwa finansowego, ubezpieczeń zdrowotnych, prawa finansowego.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **pracownik do spraw ubezpieczeń** nie ma możliwości bezpośredniego potwierdzania kompetencji zawodowych w edukacji formalnej i pozaformalnej.

Możliwe jest potwierdzenie kompetencji przydatnych do wykonywania tego zawodu, przystępując przed Okręgową Komisją Egzaminacyjną do egzaminów potwierdzających kwalifikacje: AU.36 Prowadzenie rachunkowości, AU.65 Rozliczanie wynagrodzeń i danin publicznych, AU.35 Planowanie i prowadzenie działalności w organizacji, wyodrębnionych w zawodach pokrewnych (szkolnych) technik ekonomista i technik rachunkowości, także w trybie eksternistycznym.

Zezwolenie na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej wydawane jest przez Komisję Nadzoru Finansowego. Organ ten wystawia dokument na wniosek towarzystwa, do którego zgłosiła się osoba, pragnąca zostać agentem.

Więcej informacji można uzyskać w Rejestrze Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **pracownik do spraw ubezpieczeń** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Technik ekonomista ^S	331403
Agent ubezpieczeniowy	332101
Broker reasekuracyjny	332103
Broker ubezpieczeniowy	332104
Pracownik do spraw ubezpieczeń medycznych	334401
Urzędnik ubezpieczeń społecznych	335301
Technik rachunkowości ^S	431103

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Osoba wykonująca zawód **pracownik do spraw ubezpieczeń** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Nawiązywanie kontaktów z klientami i pozyskiwanie informacji o potrzebach ubezpieczeniowych.
- Z2 Przygotowywanie i prezentowanie klientom oferty ubezpieczeniowej.
- Z3 Monitorowanie terminów odnowienia umów ubezpieczenia.
- Z4 Wydawanie zaświadczeń, duplikatów oraz aktualizowanie danych i aneksowanie umów ubezpieczeniowych.
- Z5 Wprowadzanie danych osobowych i przygotowywanie dokumentacji służącej do zawarcia umów ubezpieczenia.
- Z6 Przesyłanie dokumentacji, zestawień, rozliczeń, sprawozdań i raportów do Towarzystwa Ubezpieczeniowego.
- Z7 Zamawianie oraz przyjmowanie, segregowanie i składowanie druków, podkładów i dokumentów ubezpieczeniowych.
- Z8 Budowanie długoterminowych relacji z klientami.
- Z9 Wspieranie klienta w procesie likwidacji szkody.
- Z10 Dopasowywanie produktów do potrzeb i wymagań klientów.
- Z11 Tworzenie bazy potencjalnych klientów.
- Z12 Zarządzanie bazami danych zgodnie z uprawnieniami nadanymi na podstawie odrębnego upoważnienia.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Obsługiwanie klientów w zakresie ubezpieczeń

Kompetencja zawodowa Kz1: Obsługiwanie klientów w zakresie ubezpieczeń obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z8, Z9, Z10, Z11, Z12, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Nawiązywanie kontaktów z klientami i pozyskiwanie informacji o potrzebach ubezpieczeniowych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady prowadzenia rozmów handlowych; • Zasady nawiązywania kontaktów i podtrzymywania relacji interpersonalnych; • Zasady prowadzenia rozmów handlowych.	• Analizować informacje oraz wyciągać prawidłowe wnioski; • Prezentować i uzasadniać proponowane rozwiązania; • Odpowiadać na wątpliwości klienta; • Formułować i zadawać pytania otwarte.

Z2 Przygotowywanie i prezentowanie klientom oferty ubezpieczeniowej	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Produkty ubezpieczeń komunikacyjnych, ubezpieczeń majątkowych, turystycznych, rolnych oraz ubezpieczeń na życie; • Ogólne warunki ubezpieczeń; • Ustawę o ubezpieczeniach obowiązkowych, <u>Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym</u>¹⁸ i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych; • Programy dziedzinowe do przygotowania oferty ubezpieczeniowej; • Wytyczne i procesy dot. zawarcia ubezpieczenia.	• Obliczać składkę ubezpieczeniową różnych typów ubezpieczeń; • Sporządzać odpowiednie dokumenty potwierdzające zawarcie umowy ubezpieczenia lub przedstawienie oferty; • Posługiwać się językiem korzyści przy prezentowaniu oferty ubezpieczeniowej.

Z3 Monitorowanie terminów odnowienia umów ubezpieczenia	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Standardy prowadzenia rozmów telefonicznych; • Standardy prowadzenia korespondencji biznesowej, zarówno papierowej, jak i elektronicznej; • Obsługę arkuszy kalkulacyjnych, baz danych oraz edytorów tekstu.	• Stosować techniki rozmów telefonicznych; • Prowadzić korespondencję biznesową z klientem; • Posługiwać się arkuszami kalkulacyjnymi, bazami danych oraz edytorami tekstu; • Organizować pracę własną, pracować z kalendarzem.

Z8 Budowanie długoterminowych relacji z klientami	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady nawiązywania kontaktów i podtrzymywania relacji interpersonalnych; • Zasady prowadzenia rozmów handlowych; • Zasady komunikacji interpersonalnej.	• Prezentować i uzasadniać proponowane rozwiązania; • Odpowiadać na wątpliwości klienta; • Formułować i zadawać pytania otwarte.

Z9 Wspieranie klienta w procesie likwidacji szkody	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Ogólne warunki ubezpieczeń; • Ustawę o ubezpieczeniach obowiązkowych,	• Sporządzać odpowiednie dokumenty dotyczące szkody klienta;

Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych; • Programy dziedzinowe, platformy internetowe wspierające w procesie likwidacji szkód; • Wytyczne i procesy dotyczące zgłaszania szkód z różnych typów ubezpieczeń.	• Zgłaszać szkodę za pośrednictwem platformy internetowej; • Dołączać dokumenty niezbędne do zarejestrowanej szkody.
--	---

Z10 Dopasowywanie produktów do potrzeb i wymagań klientów

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Produkty ubezpieczeń komunikacyjnych, ubezpieczeń majątkowych, turystycznych, rolnych oraz ubezpieczeń na życie; • Ogólne warunki ubezpieczeń; • Ustawę o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych; • Programy dziedzinowe do przygotowania oferty ubezpieczeniowej; • Wytyczne i procesy dot. zawarcia ubezpieczenia.	• Prezentować i uzasadniać proponowane rozwiązania; • Odpowiadać na wątpliwości klienta; • Posługiwać się językiem korzyści przy prezentowaniu oferty ubezpieczeniowej.

Z11 Tworzenie bazy potencjalnych klientów

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Zasady nawiązywania kontaktów i podtrzymywania relacji interpersonalnych; • Zasady prowadzenia rozmów handlowych; • Standardy prowadzenia korespondencji biznesowej, zarówno papierowej, jak i elektronicznej; • Obsługę arkuszy kalkulacyjnych, baz danych oraz edytorów tekstu.	• Posługiwać się językiem korzyści przy prezentowaniu oferty ubezpieczeniowej; • Stosować techniki rozmów telefonicznych; • Prowadzić korespondencję biznesową z klientem; • Posługiwać się arkuszami kalkulacyjnymi, bazami danych oraz edytorami tekstu; • Organizować pracę własną, pracować z kalendarzem.

Z12 Zarządzanie bazami danych zgodnie z uprawnieniami nadanymi na podstawie odrębnego upoważnienia

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
• Programy dziedzinowe, w których będzie mógł wprowadzić dane klienta i przygotować ofertę lub gotową polisę ubezpieczeniową; • Procedury dotyczące ochrony danych osobowych; • Obsługę arkuszy kalkulacyjnych, baz danych oraz edytorów tekstu.	• Nanosić dane osobowe klienta w programach dziedzinowych w celu przygotowania oferty lub gotowej polisy ubezpieczeniowej; • Tłumaczyć klientowi, w jakim celu pobiera jego dane osobowe; • Posługiwać się arkuszami kalkulacyjnymi, bazami danych oraz edytorami tekstu.

3.3. Kompetencja zawodowa Kz2: Administrowanie dokumentacją ubezpieczeniową i posprzedażową

Kompetencja zawodowa Kz2: Administrowanie dokumentacją ubezpieczeniową i posprzedażową obejmuje zestaw zadań zawodowych Z4, Z5, Z6, Z7, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z4 Wydawanie zaświadczeń, duplikatów oraz aktualizowanie danych i aneksowanie umów ubezpieczeniowych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Procedury i przepisy dotyczące wydawania zaświadczeń, duplikatów oraz aneksowania umów ubezpieczeniowych; - Przepisy regulujące zagadnienia cywilno-prawne; - Programy wspomagające sprawną obsługę klienta zgodnie z jego wymaganiami.	- Stosować odpowiednie przepisy i procedury dotyczące wydawania zaświadczeń, duplikatów oraz aneksowania umów ubezpieczeniowych; - Stosować odpowiednie przepisy regulujące zagadnienia cywilno-prawne, w tym Kodeks cywilny; - Posługiwać się programami odpowiednimi do obsługi klienta.

Z5 Wprowadzanie danych osobowych i przygotowanie dokumentacji służącej do zawarcia umów ubezpieczenia	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Programy dziedzinowe, w których będzie mógł wprowadzić dane klienta i przygotować ofertę lub gotową polisę ubezpieczeniową; - Przepisy ochrony danych osobowych (RODO); - Procedury dotyczące ochrony danych osobowych.	- Nanosić dane osobowe klienta w programach dziedzinowych w celu przygotowania oferty lub gotowej polisy ubezpieczeniowej; - Stosować przepisy ochrony danych osobowych (RODO); - Tłumaczyć klientowi, w jakim celu pobiera jego dane osobowe.

Z6 Przesyłanie dokumentacji, zestawień, rozliczeń, sprawozdań i raportów do Towarzystwa Ubezpieczeniowego	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
- Procedury dotyczące przesyłania dokumentacji ubezpieczeniowej; - Terminy rozliczania się z zawartych polis z Towarzystwem Ubezpieczeń; - Obsługę arkuszy kalkulacyjnych, baz danych oraz edytorów tekstu.	- Podejmować działania zgodnie z procedurami dotyczącymi przesyłania dokumentacji ubezpieczeniowej; - Dotrzymywać terminów (rozliczeń z zawartych polis) wyznaczonych przez Towarzystwo Ubezpieczeniowe; - Posługiwać się arkuszami kalkulacyjnymi, bazami danych oraz edytorami tekstu.

Z7 Zamawianie oraz przyjmowanie, segregowanie i składowanie druków, podkładów i dokumentów ubezpieczeniowych	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
Procedury i procesy dotyczące zamawiania, przyjmowania, segregowania druków	Zamawiać, segregować druki i podkłady dokumentów ubezpieczeniowych;

- i podkładów dokumentów ubezpieczeniowych; - Obsługę arkuszy kalkulacyjnych, baz danych oraz edytorów tekstu, przy pomocy których może zamawiać, segregować, opisywać zamawiane druki; - Zasady archiwizowania i zabezpieczania dokumentów ubezpieczeniowych.	- Posługiwać się arkuszami kalkulacyjnymi, bazami danych oraz edytorami tekstu, przy pomocy których może zamawiać, segregować, opisywać zamawiane druki, co usprawni jego pracę; - Archiwizować i zabezpieczać dokumenty ubezpieczeniowe.
--	--

3.4. Kompetencje społeczne

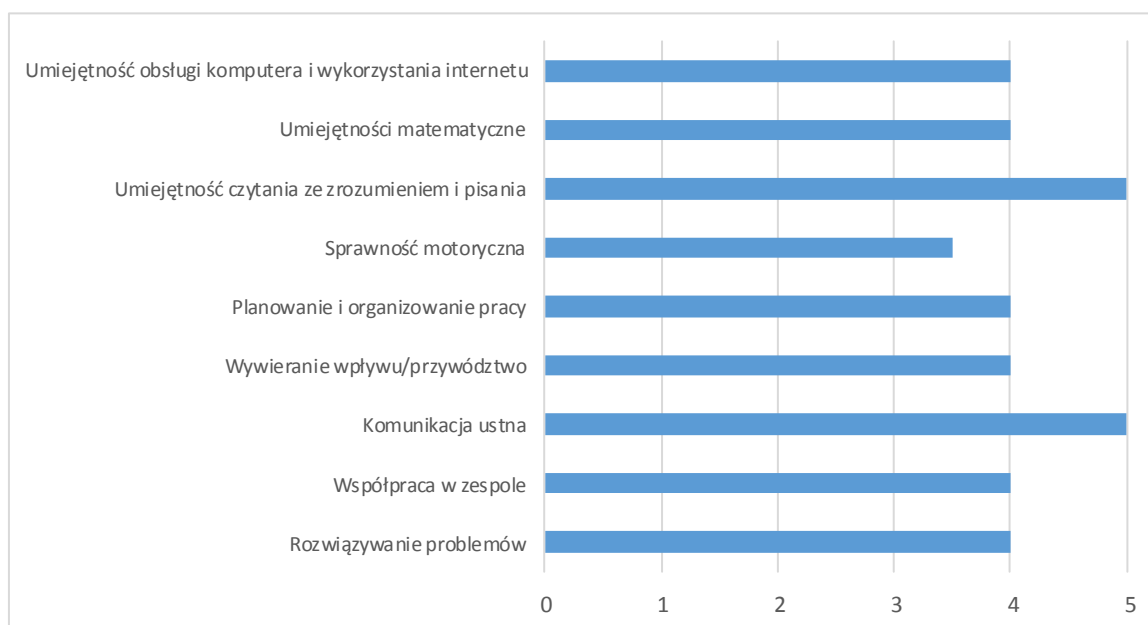
Pracownik do spraw ubezpieczeń powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za realizację wyznaczonych zadań i planów ubezpieczeniowych.
- Wykonywania pracy pod presją czasu.
- Radzenia sobie w sytuacjach stresowych.
- Prowadzenia negocjacji z trudnym klientem.
- Kierowania się zasadami zgodnymi z etyką zawodową i obowiązującymi przepisami.
- Dokonywania samooceny efektów pracy własnej.
- Podnoszenia kompetencji zawodowych stosownie do zmian i wymagań rynku ubezpieczeń.

3.5. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien posiadać zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego ważność kompetencji kluczowych dla zawodu **pracownik do spraw ubezpieczeń**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu **pracownik do spraw ubezpieczeń**

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.6. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **pracownik do spraw ubezpieczeń** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisu kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Pracownik do spraw ubezpieczeń może starać się o zatrudnienie m.in.:

- w towarzystwie ubezpieczeniowym – jako agent ubezpieczeniowy lub jako specjalista sprzedaży,
- w agencji brokerskiej – jako broker ubezpieczeniowy, broker reasekuracyjny²,
- w multiagencji – jako pracownik do spraw ubezpieczeń,
- jako przedstawiciel firmy ubezpieczeniowej (samozatrudnienie),
- w salonie samochodowym – jako pracownik do sprzedaży ubezpieczeń dealerskich,
- w firmie brokerskiej,
- w firmie zajmującej się doradztwem kredytowym,
- w ramach własnej działalności gospodarczej.

Ubezpieczenia są jednym z najbardziej stabilnych i rozwijających się sektorów gospodarki. Charakteryzują się wysokim poziomem dynamizmu w kreowaniu nowych miejsc pracy. Powstawanie nowych produktów ubezpieczeniowych, informatyzacja oraz liczne projekty optymalizacyjne generują duży popyt na pracowników otwartych na zmiany, o dużej elastyczności i chęci poznawania nowych zagadnień.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**

<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>
Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:
<http://zielonalinia.gov.pl>
Portal Prognozowanie Zatrudnienia:
www.prognozowaniezatrudnienia.pl
Portal EU Skills Panorama:
<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>
Europejski portal mobilności zawodowej EURES:
<https://eures.praca.gov.pl>
<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Obecnie (2018 r.) w ramach systemu kształcenia zawodowego w Polsce nie przygotowuje się kandydatów do pracy w zawodzie **pracownik do spraw ubezpieczeń**, ale osoba zainteresowana podjęciem pracy w tym zawodzie może:

- ukończyć technikum w zawodzie pokrewnym technik ekonomista lub szkołę policealną w zawodzie technik rachunkowości,
- ukończyć kwalifikacyjny kurs zawodowy w zakresie kwalifikacji:
 - AU.36 Prowadzenie rachunkowości, wyodrębnionej w zawodach pokrewnych technik rachunkowości i technik ekonomista,
 - AU.65 Rozliczanie wynagrodzeń i danin publicznych, wyodrębnionej w zawodzie pokrewnym technik rachunkowości,
 - AU.35 Planowanie i prowadzenie działalności w organizacji, wyodrębnionej w zawodzie pokrewnym technik ekonomista.

Kwalifikacyjne kursy zawodowe organizują:

- publiczne szkoły prowadzące kształcenie zawodowe,
- niepubliczne szkoły posiadające uprawnienia szkół publicznych i prowadzące kształcenie zawodowe,
- publiczne i niepubliczne placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego, ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego,
- instytucje rynku pracy prowadzące działalność edukacyjno-szkoleniową,
- podmioty prowadzące działalność oświatową na podstawie ustawy Prawo przedsiębiorców.

Kwalifikacje wyodrębnione w zawodach szkolnictwa zawodowego potwierdzają Okręgowe Komisje Egzaminacyjne, również w trybie eksternistycznym.

Pracodawcy oferują również zatrudnienie dla absolwentów szkół wyższych prowadzących kształcenie na kierunkach związanych z ekonomią i/lub marketingiem.

W przypadku wykonywania pracy samodzielnie jako agent ubezpieczeniowy potrzebne jest zezwolenie na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej wydawane przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Szkolenie

Kursy i szkolenia umożliwiające uzyskanie odpowiednich pozwoleń i certyfikatów do wykonywania zawodu **pracownik do spraw ubezpieczeń** organizowane są przez towarzystwa ubezpieczeniowe oraz instytucje i firmy szkoleniowe.

Przykładowa tematyka szkoleń:

- ubezpieczenia – rodzaje i podział,

- sumy i wartości ubezpieczenia (transakcje),
- umowy o ubezpieczenia (przykłady),
- problematyka ubezpieczeń na terenie UE,
- ochrona danych osobowych,
- żywotność dokumentów w archiwum i ich udostępnianie,
- komunikacja społeczna,
- techniki i style negocjacji,
- obsługi klienta ubezpieczeniowego,
- zagadnienia psychologii biznesu w ubezpieczeniach.

Organizatorzy szkoleń na ogół poświadczają uzyskane przez uczestników kompetencje stosownymi certyfikatami i zaświadczeniami.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wyberzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wybieram-zawod>

<http://www.zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Wynagrodzenia (2018 r.) w zawodzie **pracownik do spraw ubezpieczeń** uzależnione są od wielu czynników i wynikają z formy zatrudnienia, takiej jak:

- zatrudnienie na etacie,
- kontrakt menedżerski⁵,
- samozatrudnienie z systemem prowizyjnym⁹.

W przypadku pracy na etacie wynagrodzenie kształtuje się najczęściej na poziomie od 2100 zł do 3500 zł brutto miesięcznie w przeliczeniu na jeden etat.

Główny składnik wynagrodzenia dla osób samozatrudnionych to prowizja, której wysokość zależy od segmentu prowizyjnego, w którym znajduje się pracownik.

Stawki prowizyjne ustalane są procentowo. W zależności od zawieranego rodzaju ubezpieczenia kształtują się w granicach od 10% do 20% wartości polisy. Wynagrodzenie prowizyjne wynosi z reguły od 2100 zł do 3000 zł brutto dla osoby, która nie ma jeszcze swojego portfela klientów. Pracownik z kilkuletnim stażem zarabia na ogół od 5000 zł do 7000 zł brutto miesięcznie.

W zawodzie pracownik do spraw ubezpieczeń występuje często motywowanie poprzez konkursy, w których wygrane to np. zagraniczne wycieczki, dodatkowe premie finansowe i nagrody rzeczowe.

Oprócz prowizji w większości towarzystw ubezpieczeniowych są stosowane dodatkowo premie, które otrzymuje pracownik po spełnieniu określonych kryteriów regulaminowych i uzyskaniu pożądanych rezultatów w pracy.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczegolach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **pracownik do spraw ubezpieczeń** możliwe jest zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami.

Warunkiem niezbędnym jest identyfikacja indywidualnych barier, dostosowanie technicznych i organizacyjnych warunków środowiska oraz stanowiska pracy do potrzeb zatrudnienia osób:

- z niewielką dysfunkcją kończyn górnych (05-R), która nie wyklucza pracy przy komputerze; wymagane jest wówczas dostosowanie sprzętu komputerowego,
- z wadami i dysfunkcją wzroku (04-O) – w przypadku możliwości skorygowania ich szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi,
- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L) – pod warunkiem, że niepełnosprawność ta jest możliwa do skorygowania za pomocą implantów lub aparatów słuchowych,
- innymi rodzajami niepełnosprawności wynikającymi z chorób układu krążenia, oddechowego, pokarmowego, moczowo-płciowego i in. – pod warunkiem, że praca nie wymaga znacznego wysiłku fizycznego oraz/lub jest zorganizowana jest w taki sposób, aby pracownik miał możliwość regularnego przyjmowania leków i dokonywania niezbędnych zabiegów pielęgnacyjno-medycznych (np. zastrzyków insulinowych).

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO: <https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10.2018 r.

- Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. poz. 646, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie (Dz. U. poz. 1663).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 31 marca 2017 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach (Dz. U. poz. 860, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 marca 2017 r. w sprawie klasyfikacji zawodów szkolnictwa zawodowego (Dz. U. poz. 622, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).

Literatura branżowa:

- Michalski T., Twardowska K., Tylutki B.: Matematyka w ubezpieczeniach z płytą CD. Jak to wszystko policzyć? Placet Agencja Wydawnicza, Warszawa 2016.
- Mielczarek W.: Vademecum doradcy ubezpieczeniowego. Złote Myśli, Warszawa 2008.
- Mrozowska B.: Status agenta ubezpieczeniowego po nowelizacji ustawy o działalności ubezpieczeniowej. „Prawo Asekuracyjne” nr 2, 2000.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.10.2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Komisja Nadzoru Finansowego: <http://www.knf.gov.pl>
- Ministerstwo Finansów: <http://www.mf.gov.pl>
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Projekt Zintegrowany System Kwalifikacji: <http://kwalifikacje.edu.pl>
- Rzecznik Finansowy: <http://www.rf.gov.pl>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny: <http://www.ufg.pl>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).
Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.

Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.
Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.

Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Agent ubezpieczeniowy	Pośrednik ubezpieczeniowy wykonujący czynności w imieniu lub na rzecz ubezpieczyciela polegające na pozyskiwaniu klientów, wykonywaniu czynności przygotowawczych zmierzających do zawarcia umów ubezpieczenia, zawieraniu takich umów oraz uczestniczeniu w administrowaniu i wykonywaniu umów ubezpieczenia.	http://extranet.piu.org.pl/slownik-pojec/letter/A/pagination/1 [dostęp: 31.10.2018]
2	Broker reasekuracyjny	To osoba zajmująca się pośrednictwem ubezpieczeniowym w zakresie reasekuracji na podobnych zasadach jak broker ubezpieczeniowy. Działalność w tym charakterze może być wykonywana wyłącznie przez osoby posiadające zezwolenie na wykonywanie działalności brokerskiej w zakresie reasekuracji. Usługi brokerskie mogą być też świadczone w ramach obrotu papierami wartościowymi lub towarami na giełdach papierów wartościowych i giełdach towarowych.	http://www.gazetaprawna.pl/encyklopedia/prawo/hasla/334568,broker.html [dostęp: 31.10.2018]
3	Broker ubezpieczeniowy	Pośrednik ubezpieczeniowy wykonujący czynności w imieniu lub na rzecz „podmiotu poszukującego ochrony ubezpieczeniowej” (tj. klienta), polegające na zawieraniu lub doprowadzaniu do zawarcia umów ubezpieczenia, wykonywaniu czynności przygotowawczych do zawarcia umów ubezpieczenia oraz uczestniczeniu w zarządzaniu i wykonywaniu umów ubezpieczenia.	http://extranet.piu.org.pl/slownik-pojec/letter/B/pagination/1 [dostęp: 31.10.2018]
4	Komisja Nadzoru Finansowego	Centralny organ administracji rządowej sprawujący nadzór nad rynkiem finansowym w Polsce. Powołany na mocy ustawy z dnia 21 lipca 2006 r. o nadzorze nad rynkiem finansowym. Nadzór nad działalnością Komisji sprawuje Prezes Rady Ministrów.	www.knf.pl [dostęp: 31.10.2018]
5	Kontrakt menedżerski	Umowa cywilnoprawna, na mocy której przyjmujący zlecenie (zarządca, menedżer) zobowiązuje się (za wynagrodzeniem) do stałego sprawowania zarządu przedsiębiorstwem zleciłodawcy (przedsiębiorcy). Menedżer prowadzi przedsiębiorstwo drugiej strony na jej rachunek i ryzyko, we własnym bądź w cudzym imieniu.	https://mfiles.pl/pl/index.php/Kontrakt_mened%C5%BCerski [dostęp: 31.10.2018]

6	Multiagencja	Popularna nazwa placówki agenta ubezpieczeniowego, który współpracuje z wieloma ubezpieczycielami; taki agent może przedstawić ofertę albo kilku, albo wybranego przez siebie ubezpieczyciela; klient wybiera ofertę najlepszą dla siebie.	http://extranet.piu.org.pl/slownik-pojec/letter/M/pagination/1 [dostęp: 31.10.2018]
7	Odpowiedzialność cywilna posiadacza pojazdu mechanicznego	Jest to obowiązkowe ubezpieczenie w związku z posiadaniem pojazdu. Żaden pojazd zarejestrowany w Polsce nie może wjechać na drogę publiczną, nie posiadając obowiązkowego ubezpieczenia.	https://rf.gov.pl/vademecum-klienta/abc-ubezpieczen/Ubezpieczenia_komunikacyjne_OC__148 [dostęp: 31.10.2018]
8	Program dziedzinowy	Samodzielny i niezależny system informatyczny stworzony do świadczenia usług w jednym obszarze firmy.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Mielczarek W.: Vademecum doradcy ubezpieczeniowego. Złote Myśli, Warszawa 2008
9	System prowizyjny	System może występować samodzielnie w niektórych rodzajach prac lub może być połączony z systemem czasowym. W formie podstawowej jest zbliżony do systemu akordowego, gdyż uzależnia wynagrodzenie pracownika od wyników jego pracy. Pracownik otrzymuje określony procent wartości dokonywanych przez niego transakcji, usług lub uzyskanego dochodu. Stawka prowizyjna może być ustalana indywidualnie dla pracownika.	http://praca.gazetaprawna.pl/artykuly/7968,na-czym-polega-prowizyjny-system-wynagradzania.html [dostęp: 31.10.2018]
10	Towarzystwo ubezpieczeniowe	Przedsiębiorstwo prowadzące działalność ubezpieczeniową, funkcjonujące w formie spółki akcyjnej lub na zasadzie wzajemności w oparciu o przepisy polskiego prawa po uprzednio wydanej zgodzie na jego założenie przez odpowiedni organ nadzoru. Podstawowym dokumentem regulującym wewnętrzne sprawy towarzystwa ubezpieczeniowego jest jego statut. Zakład ubezpieczeń wykonujący działalność w formie spółki akcyjnej ma obowiązek i wyłączne prawo stosowania takich wyrażen w nazwie firmy jak "towarzystwo ubezpieczeń", "zakład ubezpieczeń", "towarzystwo ubezpieczeń i reasekuracji", "zakład ubezpieczeń i reasekuracji".	https://mfiles.pl/pl/index.php/Towarzystwo_ubezpieczeniowe [dostęp: 31.10.2018]
11	Ubezpieczenie domu	Ubezpieczenie, którego celem jest ochrona miejsca zamieszkania przed skutkami zdarzeń losowych, np. atmosferycznych, powodziowych, pożarowych, przepięć elektrycznych, włamań i kradzieży. Dotyczy zarówno domu wolnostojącego, jak i mieszkania.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Mielczarek W.: Vademecum doradcy ubezpieczeniowego. Złote Myśli, Warszawa 2008
12	Ubezpieczenie działki letniskowej	Ubezpieczenie, którego celem jest ochrona domku lub altanki na działce, które nie są zamieszkałe cały rok – przed skutkami zdarzeń losowych, np. atmosferycznych, powodziowych, pożarowych, przepięć elektrycznych, włamań i kradzieży.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Mielczarek W.: Vademecum doradcy ubezpieczeniowego. Złote Myśli, Warszawa 2008
13	Ubezpieczenie komunikacyjne	Należy do segmentu ubezpieczeń majątkowych, jest regulowane ustawą z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.	https://rf.gov.pl/vademecum-klienta/abc-ubezpieczen/Ubezpieczenia_komunikacyjne_OC__148 [dostęp: 31.10.2018]
14	Ubezpieczenie majątkowe	Wyodrębniony w systemie prawnym dział ubezpieczeń gospodarczych, które mogą dotyczyć mienia albo odpowiedzialności cywilnej.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Mielczarek W.: Vademecum doradcy ubezpieczeniowego. Złote Myśli, Warszawa 2008

15	Ubezpieczenie na życie	Ubezpieczenie, którego celem jest ochrona życia i zdrowia ludzkiego przez zagwarantowanie ubezpieczonemu świadczeń w postaci sum ubezpieczenia ustalonych na wypadek śmierci, dożycia określonego wieku lub wystąpienia nieszczęśliwego wypadku. Źródłem stosunku prawnego ubezpieczenia życiowego jest umowa ubezpieczenia.	https://mfiles.pl/pl/index.php/Ubezpieczenie_na_%C5%BCycie [dostęp: 31.10.2018]
16	Ubezpieczenie podróże	Rodzaj ubezpieczenia dla osób, które wyjeżdżają z Polski; dotyczy ono kosztów leczenia za granicą naszego kraju.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Mielczarek W.: Vademecum doradcy ubezpieczeniowego. Złote Myśli, Warszawa 2008
17	Ubezpieczenia rolne dotowane	Ubezpieczenia upraw rolnych, w tym ubezpieczenia drzew i krzewów owocowych, z dopłatami z budżetu państwa do składek ubezpieczenia, zgodnie z warunkami określonymi w ustawie z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2016 r. poz. 792, z późn. zm.). Rolnicy mogą ubezpieczyć uprawy rolne z dotacją do 65 proc. stawki ubezpieczenia albo wybierając pełen pakiet ryzyka, albo wybierając opcję ubezpieczenia od jednego lub kilku wybranych rodzajów ryzyka.	https://rf.gov.pl/publikacje/artykuly-pracownikow-i-wspolpracownikow/Marcin_Bielecki___Dotowane_ubezpieczenia_rolne___Monitor_Ubezpieczeniowy_nr_51___grudzien_2012_21410 [dostęp: 31.10.2018]
18	Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny	Zadaniem funduszu jest wypłacanie odszkodowań i świadczeń z tytułu obowiązkowych ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów mechanicznych i rolników posiadających gospodarstwa rolne, gdy sprawca nie zawarł umowy ubezpieczenia (szkoda na mieniu i osobie) lub nie został zidentyfikowany (szkoda na osobie).	https://ufg.pl/infoportal/faces/pages_home-page?_afLoop=16169515036310214&_afWindowMode=0&_adf.ctrl-state=12vnbqy4wi_4 [dostęp: 31.10.2018]
19	Znaki pieniężne	Emitowany przez bank centralny lub państwo materialny nośnik posiadania przez okaziciela określonej ilości jednostek pieniężnych mających wartość wymierną.	https://pl.mimi.hu/ekonomia/znak_pieniezny.html [dostęp: 31.10.2018]

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.